

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
Christiansborg

3. juni 2021

Svar på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 374 (Alm. del) af 22. april 2021 stillet efter ønske fra Morten Dahlin (V)

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for, hvad gevinsten for det offentlige ville være – nu og her og på sigt – hvis de unge i alderen 15-24 år, som i dag ikke har en uddannelse, fik en tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet i samme omfang, som gruppen med uddannelse har?

Svar

Det kan ikke umiddelbart lægges til grund, at alle unge, der ikke får en uddannelse i dag fremover vil kunne realisere et uddannelsesomfang svarende til andre unge. Det skal blandt andet ses i lyset af, at der i dag – trods visse adgangs begrænsninger – er en vidtrækkende adgang til gratis uddannelse samt indkomststøtte under uddannelsen i form af SU. Hertil kommer, at en høj andel af de unge i udgangspunktet tager en uddannelse, og at en væsentlig andel af unge uden uddannelse tidligere har påbegyndt en uddannelse, men er faldet fra før uddannelsen er fuldført. Et væsentligt højere uddannelsesomfang blandt unge uden uddannelse vil derfor i praksis fordrer nye tiltag.

Det kan heller ikke umiddelbart lægges til grund, at de unge, der i dag ikke afslutter en erhvervskompetencegivende uddannelse, i tilfælde af at de måtte tage en uddannelse, vil klare sig lige så godt på arbejdsmarkedet, hvad angår beskæftigelsesomfang og løn (produktivitet), som de unge, der i dag tager de pågældende uddannelser. Det skyldes, at det ikke alene er uddannelse, men også personlige forudsætninger i øvrigt, der er afgørende for, hvordan den enkelte klarer sig på arbejdsmarkedet.

Trods ovenstående forbehold vil en stigning i uddannelsesomfanget blandt de unge, der i dag ikke afslutter en uddannelse, rumme et betydeligt potentiale for øget beskæftigelse. Det skal ses i lyset af, at beskæftigelsesfrekvensen for personer med højest en grundskoleuddannelse er markant lavere end for personer med en uddannelse. Hvis flere får en uddannelse, kan det bidrage til at øge beskæftigelsen for de unge, som ellers ville ende i restgruppen.

For eksempel er beskæftigelsesfrekvensen for faglærte i 30'erne konsekvent over 30 pct.-point højere end for ufaglærte på de samme alderstrin. Hvis halvdelen af alle 25-

årige uden en uddannelse løftes til en faglært uddannelse, og denne gruppe herigennem lukker 25 pct. af beskæftigelsesgab på det givne alderstrin, svarer det samlet set til et løft af beskæftigelsen på op mod 11.000 personer på lang sigt, *jf. Potentialer ved 2. generationsreformer (fm.dk, oktober 2020)*.

Virkingen på de offentlige finanser vil generelt afhænge af konkrete virkemidler, herunder ift. at løfte restgruppen. Helt generelt vil et stigende uddannelsesomfang blandt unge uden uddannelse på kort sigt svække de offentlige finanser på grund af stigende udgifter til uddannelses- og SU og lavere skatteindtægter i det omfang beskæftigelsesomfanget er lavere under uddannelse end den nuværende beskæftigelsesgrad. Størrelsesordenen vil bl.a. afhænge af, hvilke uddannelser der konkret er tale om, herunder deres længde, og hvorvidt de unge helt eller delvist er beskæftigede under uddannelse. Fx er unge på erhvervsuddannelserne i udgangspunktet i beskæftigelse i deres praktikperioder. Endelig kommer eventuelle merudgifter til politiske tiltag, der er nødvendige for at realisere et større uddannelsesomfang.

På længere sigt vil et stigende uddannelsesomfang blandt unge uden uddannelse overordnet set øge beskæftigelse og løn (produktivitet). Det skyldes, at såvel beskæftigelsesomfang som løn er stigende med uddannelsesomfanget målt på de overordnede uddannelsesniveauer. Det skal dog bemærkes, at der kan være betydelige forskelle i beskæftigelsesomfang og løn mellem de enkelte uddannelser indenfor samme overordnede uddannelsesniveau.¹ Et større beskæftigelsesomfang på længere sigt vil isoleret set styrke de offentlige finanser, hvorimod stigende løn (produktivitet) i udgangspunktet skønnes af være omtrent neutralt for de offentlige finanser. Det sidste forhold skyldes, at – selvom stigende løn øger de offentlige skatteindtægter – vil de offentlige lønninger og indkomstoverførsler (via satsreguleringen) også stige i takt med den højere løn, som ledsager et højere uddannelsesomfang.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister

¹ Se fx *Økonomiske Analyser: Uddannelse og arbejdsmarked*, Finansministeriet, januar 2016, hvori forskelle i løn og beskæftigelsesomfang på tværs af lange videregående uddannelser er analyseret.